

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: ŻW.zz.870.74.2017

Warszawa, dnia 20 lipca 2017 r.

**URZĄD GMINY JABŁOŃ
SEKRETARIAT**

25 LIP. 2017

Jakość załączników
Nr dz. 9. Denejko
A. Aras
podpis

Pan

Dariusz Łobejko

Wójt Gminy Jabłoń

ul. Augusta Zamoyskiego 27

21-205 Jabłoń

Szanowny Panie Wójcie,

W odpowiedzi na pismo z dnia 11 lipca 2017 r. znak: SE.033.48.2017 w sprawie „Stanowiska Samorządu Gminy Jabłoń wypracowane na wspólnym posiedzeniu komisji stałych Gminy Jabłoń w dniu 11 lipca 2017 r. w sprawie trudnej sytuacji hodowców trzody chlewnej” uprzejmie informuję, co następuje.

W kwestii dotyczącej odstrzału dzików uprzejmie informuję, że w celu skoordynowania szeregu działań podejmowanych w związku z ASF, zarządzeniem nr 107 Prezesa Rady Ministrów z 11 sierpnia 2016 r., został powołany Międzyresortowy Zespół do spraw łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń. Zespół przygotowuje propozycje działań wszystkich służb w celu wzmocnienia kontroli przemieszczania świń i produktów pochodzenia zwierzęcego pozyskanych od świń, a także miejsc sprzedaży i obrotu tymi produktami. Wypracowuje także rozwiązania dotyczące zapobiegania nielegalnemu wwozowi świń i produktów pochodzenia zwierzęcego z państw trzecich oraz wsparcia monitorowania i zwalczania ASF u dzików.

W związku z powyższym Zespół opracował rekomendacje w zakresie niezbędnych działań dla ograniczenia rozprzestrzeniania się ASF na terenie RP, wskazując podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań. Wśród 28 opisanych działań, 6 dotyczy kwestii związanych ze zwalczaniem i monitorowaniem ASF u dzików. W przypadku czterech działań bezpośrednio odpowiedzialnym za ich realizację jest Minister Środowiska. Zadania te dotyczą ograniczenia populacji dzików, zarówno w ramach odstrzału sanitarnego, jaki i prowadzenia planowej gospodarki łowieckiej.

Międzyresortowy Zespół zalecił Ministrowi Środowiska maksymalnie zredukować populację

dzików na terenie pięciu granicznych województw (warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, mazowieckiego, lubelskiego, podkarpackiego), a w pozostałej części kraju, ze szczególnym uwzględnieniem parków narodowych, zmniejszenie populacji dzika do poziomu poniżej 0,5 osobnika/km².

Ponadto zobowiązał Ministra Środowiska do monitorowania na bieżąco we współpracy z Inspekcją Weterynaryjną do zawierania i egzekwowania umów na odstrzał sanitarny dzików oraz kontroli realizacji odstrzału dzików w ramach planowej gospodarki łowieckiej.

Odstrzał sanitarny realizowany jest w sposób ciągły od 2016 w oparciu o rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików (Dz. U. poz. 229) oraz w oparciu o rozporządzenia Powiatowych Lekarzy Weterynarii lub Wojewodów.

W marcu br. Główny Lekarz Weterynarii zwrócił się do właściwych wojewódzkich lekarzy weterynarii z prośbą o wydanie przez właściwych miejscowo powiatowych lekarzy weterynarii rozporządzeń w sprawie odstrzału sanitarnego dzików z termin realizacji odstrzału do dnia 30 kwietnia 2017 r.

Efektom ww. działania było wydanie rozporządzeń Powiatowych Lekarzy Weterynarii w Grajewie, Mońkach i Siemiatyczach (luty 2017 r.) w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików do poziomu 0,1 dzika/km² tj.

- rozporządzenia Powiatowych Lekarzy Weterynarii w Augustowie, Białymstoku, Bielsku Podlaskim, Hajnówce, Sejnach, Sokółce i Suwałkach na odstrzał odpowiednio: 43, 53, 82, 10, 23, 19 i 30 dzików;
- rozporządzenia Powiatowych Lekarzy Weterynarii w Brzozowie, Rzeszowie i Lubaczowie na odstrzał – odpowiednio – 21, 11 i 18 dzików;
- rozporządzenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego na odstrzał 564 dzików;
- rozporządzenia Powiatowego lekarza Weterynarii w Białej Podlaskiej w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików do poziomu 0,1 dzika/km²
- rozporządzenia Powiatowych Lekarzy Weterynarii w Łosicach, Siedlcach i Sokołowie Podlaskim na odstrzał odpowiednio – 55, 51 i 12 dzików.
- Realizację zakończono w dniu 31 maja 2017 r. – odstrzelono dodatkowo ok. 1 300 dzików.

Ponadto należy zauważyć, że Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę na temat skuteczności działań i procedur podejmowanych w celu ograniczenia prawdopodobieństwa wystąpienia w Polsce afrykańskiego pomoru świń (ASF) w okresie od 1 stycznia 2014 r. do dnia zakończenia kontroli.

Informacja o wynikach kontroli skuteczności przyjętych procedur i podejmowanych działań w celu ograniczenia prawdopodobieństwa wystąpienia w Polsce afrykańskiego pomoru świń zwierza

wniosek skierowany do Ministra Środowiska dotyczący wyegzekwowania redukcji liczby dzików na obszarze objętym ograniczeniami i obszarze ochronnym, w stopniu koniecznym do skutecznej likwidacji dalszych zakażeń ASF oraz nadzorowanie, w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, działań zmniejszających liczbę dzików na obszarze całego kraju - do poziomu minimalizującego ryzyko wystąpienia afrykańskiego pomoru świń.

Równocześnie należy podkreślić, że również w kolejnych latach konieczne jest utrzymanie zwiększonego pozyskania łowieckiego dzika na terenie całego kraju, w związku z czym Minister Środowiska poinformował, że podczas tworzenia dla regionów hodowlanych wieloletnich łowieckich planów hodowlanych na lata 2017- 2027 muszą być określone maksymalne docelowe zagęszczenia populacji dzika na poziomie 0,5 osobnika/km².

Mając na uwadze fakt, że do skutecznego i trwałego ograniczenia liczby dzików konieczny jest odstrzał ukierunkowany, w szczególności na lochy dzicze, uniemożliwiający reprodukcję i szybkie odnowienie populacji, Ministerstwo wielokrotnie występowało do Ministra Środowiska o zniesienie okresu ochronnego dla loch. Minister Środowiska udzielał negatywne odpowiedzi na powyższe wystąpienia argumentując, że ograniczenie liczebności dzików jest już wystarczające.

W dniu 20 czerwca 2017 r. w siedzibie Polskiego Związku Łowieckiego w Warszawie odbyła się narada podczas której analizie poddano aktualną sytuację w zakresie występowania afrykańskiego pomoru świń, w tym okoliczności pojawienia się ostatnich ognisk ASF na terenie kraju.

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowego Instytutu Weterynaryjnego - Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, a także Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

Podczas spotkania, Minister Środowiska zobowiązał się do zmiany rozporządzenia w sprawie określania okresów polowań na zwierzęta łowne, poprzez wprowadzenie całorocznego okresu polowań na lochy w województwie lubelskim, mazowieckim, podlaskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim, natomiast w pozostałych województwach wydłużenie okresu polowań na lochy - od dnia 15 czerwca do końca stycznia.

Ponadto Polski Związek Łowiecki rozumiejąc swoją istotną rolę w zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń, a także zatrzymaniu dalszego szerzenia się tej choroby w głąb kraju, zapewnił o trwającej mobilizacji i dalszym pełnym zaangażowaniu w wykonywaniu planowych odstrzałów łowieckich, jak i odstrzału sanitarnego, deklarując jednocześnie chęć prowadzenia dalszych działań mających na celu lokalizację padłych dzików.

W celu skutecznego zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w tym ASF przyjęto m.in. ustawę z dnia 23 września 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 1605).

Ww. ustawa wprowadza szereg zmian, które dotyczą nie tylko myśliwych, ale przede wszystkim posiadaczy zwierząt. Wprowadzone zmiany mają na celu usprawnienie działań prowadzonych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, w przypadku wszystkich chorób zakaźnych

zwierząt objętych obowiązkiem zwalczania. Należy podkreślić, że w sytuacji gdy choroba zakaźna rozprzestrzeniła się lub istnieje takie ryzyko, środki do jej likwidacji powinny być skuteczne i możliwe do zastosowania bez zbędnej zwłoki.

Dlatego też w kwestii odstrzału sanitarnego ww. ustawa umożliwiła powiatowym lekarzom weterynarii wprowadzenie w drodze aktu prawa miejscowego nakazu odstrzału sanitarnego zwierząt wolno żyjących (dzikich), którego adresatem są dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich, nie tylko na terenie obwodów łowieckich, ale także na obszarach objętych ochroną, takich jak np. parki narodowe. Uregulowana została również kwestia zwrotu kosztów poniesionych przez podmiot realizujący nakaz odstrzału.

Kwestie wypłaty zryczałtowanego zwrotu kosztów za każdą sztukę odstrzelonego zwierzęcia w ramach odstrzału sanitarnego reguluje art. 47a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z późn. zm.) oraz akty wykonawcze wydane na jej podstawie. Należy zauważyć, że rozwiązanie polegające na wypłacie myśliwemu wykonującemu odstrzał sanitarny zwierząt w wysokości 70% kwoty ryczałtu zostało wprowadzone również po sygnałach wysyłanych przez samych myśliwych. Powyższe rozwiązanie ma celu zachęcenie samych myśliwych do wykonywania odstrzału sanitarnego.

Równocześnie mając na względzie aktualną sytuację epizootyczną w zakresie afrykańskiego pomoru świń, podejmowanych jest szereg działań, w tym działań legislacyjnych, mających na celu usprawnienie realizacji odstrzału sanitarnego dzików na obszarach, na których ASF już występuje lub, które są bezpośrednio zagrożone wystąpieniem tej choroby.

W związku z powyższym w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozpoczęto prace nad opracowaniem projektu ustawy zmieniającej ustawę o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, której celem jest uszczegółowienie przepisów dotyczących zwalczania chorób zwierząt oraz wprowadzenie nowych rozwiązań mających na celu m.in. usprawnienie realizacji odstrzału sanitarnego dzików.

Ponadto uprzejmie informuję, że rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 lipca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 1333) zawiera również rozwiązania, które zostały wprowadzone w myśl postulatów zgłaszanych przez Łowczych Okręgowych Polskiego Związku Łowieckiego poprzez Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego.

Z uwagi na powyższe rozporządzenie wprowadziło możliwość wykonywania polowań zbiorowych przy wykorzystaniu większej liczby osób niż 6 oraz wykonywania polowania z psami na terenie obszaru objętego ograniczeniami. Przedmiotowe zmiany ułatwią realizację celów wyznaczanych w zakresie ograniczania liczebności populacji dzika europejskiego. Te rodzaje polowań przynoszą większą skuteczność w porównaniu z polowaniami indywidualnymi, szczególnie w przypadku niskich zagęszczeń zwierząt na wschodzie Polski.

Jednocześnie Ministerstwo uzyskało opinię Państwowego Instytutu Weterynaryjnego –

Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach która mówi, że biorąc pod uwagę ograniczoną skuteczność polowań indywidualnych należy uznać, że mimo pewnych zagrożeń, zasadne jest usunięcie zakazu polowań zbiorowych.

Przedmiotowa zmiana pozwoli na zwiększenie możliwości pozyskania dzików w ramach gospodarki łowieckiej realizowanej przez Polski Związek Łowiecki.

Odnosząc się do wsparcia hodowców w przestrzeganiu zasad bioasekuracji uprzejmie informuję, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz organy Inspekcji Weterynaryjnej prowadzą ustawiczne działania informacyjne, mające na celu podniesienie świadomości w zakresie zagrożeń jakie niesie ze sobą ASF.

Kampania informacyjna prowadzona jest w skali całego kraju. Skierowana jest ona do hodowców zwierząt, myśliwych, lekarzy weterynarii wolnej praktyki, a jej podstawowym celem jest przekazanie informacji o chorobie i o drogach szerzenia się wirusa ASF oraz uświadamianie o bezwzględnej konieczności przestrzegania zasad bioasekuracji.

Nawiązano też współpracę z Wojewodami, Ministerstwem Administracji i Cyfryzacji oraz z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju w zakresie upowszechniania informacji o zagrożeniu rozprzestrzenienia ASF za pośrednictwem żywności, zaadresowanych do podróżnych pochodzących z tych państw, w których występuje ASF.

Jednocześnie w 2017 r. kontynuowana jest realizacja programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 marca 2017 r. w sprawie wprowadzenia w 2017 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”. W ramach tego programu jest prowadzona przez Inspekcję Weterynaryjną kampania informacyjna dla rolników i podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, zawierająca następujące informacje o:

- ASF i jego objawach;
- sposobie rozprzestrzeniania się ASF;
- postępowaniu posiadacza zwierząt w związku z podejrzeniem wystąpienia lub wystąpieniem ASF;
- przysługujących odszkodowaniach za świnie poddane ubojowi, zabite lub padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej;
- zasadach bioasekuracji;
- zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi,
- unieszkodliwianiu zwłok świń oraz zasadach przeprowadzania oczyszczania i odkażania w gospodarstwach.

Ponadto w ramach programu Inspekcja Weterynaryjna przeprowadza grupowe szkolenia dla rolników i myśliwych oraz podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz. Celem szkoleń jest przekazanie wiedzy o ASF. Tematyka szkoleń obejmuje m.in.: objawy ASF, zgłaszanie podejrzeń wystąpienia ASF, postępowanie po zgłoszeniu podejrzenia wystąpienia ASF, zasady wypłacania odszkodowań, zasady bioasekuracji w gospodarstwie oraz zasady postępowania myśliwego biorącego udział w polowaniu, mające na celu zapobieżenie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, informację o zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz o właściwym zagospodarowaniu zwłok.

Również w ramach programu zostały opracowane i wydrukowane ulotki zawierające ww. informacje, które są dystrybuowane za pośrednictwem terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej. Ulotki dystrybuuje się na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podczas wykonywanych kontroli wśród podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego, pasz oraz posiadaczy świń (w ramach m.in. wizyt w stadach, w których są utrzymywane świnię). Dodatkowo, ulotki dystrybuuje się wśród myśliwych, kół łowieckich, sołtysów, wójtów, burmistrzów, prezydentów miast.

Informacje o istniejącym zagrożeniu są przekazywane również przez media w postaci m.in.: audycji informacyjnych, w których przekazuje się informacje na temat choroby oraz ewentualnych dróg jej rozprzestrzeniania, a także informacje o postępowaniu w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF, bioasekuracji w gospodarstwie, zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz o właściwym zagospodarowaniu zwłok świń oraz postępowaniu z tuszami odstrzelonych dzików i o zasadach polowań.

Przy tym należy zauważyć, że już 2013 r. powiatowi lekarze weterynarii rozpoczęli intensywne szkolenia przypominające dla lekarzy weterynarii prywatnej praktyki oraz podjęto akcje uświadamiające dla organizacji rolniczych, kół łowieckich i samorządów poprzez rozpowszechnianie ulotek zawierających informację dotyczącą afrykańskiego pomoru świń oraz zasad postępowania w przypadku wystąpienia choroby.

Ośrodki Doradztwa Rolniczego mają możliwość organizowania własnych szkoleń na temat zagrożenia afrykańskim pomorem świń. Na ten fakt została zwrócona uwaga dyrektorom ww. ośrodków, przy piśmie z dnia 9 marca 2015 r. znak: ŻWzz/pb-87-5/15(775), zapewniając jednocześnie możliwość dodatkowego przeszkolenia instruktorów i doradców Ośrodków Doradztwa Rolniczego przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Przykładem takich inicjatyw jest działalność szkoleniowa i doradcza dla producentów rolnych organizowana przez Zespół Doradztwa Rolniczego w Zamościu z s. w Sitnie. Jednym z tematów realizowanych przez ww. Ośrodek jest szkolenie pt. „Zapobieganie rozprzestrzenianiu się afrykańskiemu pomorowi świń”. Materiały użyte do ww. szkoleń mogą być publikowane na stronach internetowych ośrodków doradztwa rolniczego, co jest częstym zjawiskiem.

Informację na temat ASF można także odnaleźć na stronach internetowych: Głównego

Inspektoratu Weterynarii, Państwowego Instytutu Weterynarii – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, wojewódzkich inspektoratów weterynarii, urzędów wojewódzkich i ośrodków doradztwa rolniczego. Powyższa informacja zawiera m. in. możliwe objawy choroby i postępowanie przy podejrzeniu ASF.

Na stronie Głównego Inspektoratu Weterynarii w zakładce ASF znajdują się m. in. numer informacyjny dla wszystkich zainteresowanych, szkolenie, aktualne komunikaty Głównego Lekarza Weterynarii, wytyczne, materiały informacyjne dla hodowców trzody chlewnej, opis sytuacji epizootycznej odnośnie ASF w Polsce oraz aktualny zasięg obszarów objętych restrykcjami.

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1539, z późn. zm.) podejmowanie i prowadzenia działalności w zakresie obrotu zwierzętami, z wyjątkiem obrotu prowadzonego w ramach działalności rolniczej w rozumieniu przepisów prawa działalności gospodarczej, pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt jest dozwolone po stwierdzeniu przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na przewidywane miejsce jej prowadzenia, w drodze decyzji, spełniania wymagań weterynaryjnych określonych dla prowadzenia danego rodzaju działalności.

Warunki dotyczące prowadzenia ww. działalności zostały określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 czerwca 2008 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia działalności w zakresie obrotu zwierzętami, pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt (Dz. U. Nr 122, poz. 790).

W związku z powyższym rozpoczęcie prowadzenia takiej działalności jest możliwe po stwierdzeniu spełnienia warunków prowadzenia takiej działalności i jest związane z prowadzeniem dokumentacji, która dotyczy zwierząt będących przedmiotem takiej działalności.

Jednocześnie na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii umieszczono Formularz do zgłaszania przypadków nielegalnych i negatywnych praktyk i czynności w zakresie przemieszczania świń, mięsa wieprzowego i innych produktów pozyskanych od świń, w tym działania pośredników i organów Inspekcji weterynaryjnej niezgodne z przepisami prawa.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz organy Inspekcji Weterynaryjnej stale podejmują działania mające na celu zwalczanie ASF. Jednakże należy również podkreślić, że ograniczenie możliwości rozprzestrzenienia się ASF na pozostałe części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wypracowanie rozwiązań mających na celu łagodzenie skutków wynikających z wystąpienia ASF muszą być realizowane na wielu poziomach przy współpracy wszystkich zaangażowanych w nie służb, rolników, myśliwych oraz władz samorządowych i organizacji społecznych.

Bieżące analizy sytuacji epizootycznej i postulaty wszystkich stron, które są zaangażowane w zwalczanie ASF pozwolą na określenie potrzebnych działań, w tym długofalowych, a także wypracowanie środków łagodzących skutki ekonomiczne i społeczne występowania tej jednostki chorobowej zwierząt.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU
Ewa Lech